**OIKEUSMINISTERIÖ**
Demokratia ja vaalit yksikkö
Vaalijohtaja Arto Jääskeläinen

**Muistio**
1.9.2021

# KUNNILLE VUODEN 2021 KUNTAVAALEISTA AIHEUTUNEISTA VAALIMENOISTA SUORITETTAVA KERTAKORVAUS

## Tausta

Vaalilain (714/1998) 188 § 3 momentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta vaaleissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta.

Vuoden 2021 kuntavaalien valmisteluissa ja toimittamisessa otettiin huomioon maassa vallinnut Covid-19 –pandemiatilanne. Oikeusministeriö ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antoivat kunnille ohjeet terveysturvallisten vaalien järjestelyistä ja kunnat ottivat ne huomioon vaalien toimeenpanossa. Turvavälien ylläpitäminen, jonottamisen järjestäminen ja muut koronavirustilanteesta johtuvat erityisjärjestelyt edellyttivät aiempaa suurempaa määrää vaalivirkailijoita ennakkoäänestyksessä ja vaalipäivän äänestyksessä. Myös kotiäänestykseen tarvittiin koronavirusepidemiasta johtuen merkittävästi lisäresursseja. Lisäksi tarvittiin uusia tilaratkaisuja sekä suojavälinehankintoja. Toimenpiteillä oli tärkeää turvata demokratian ja äänestysoikeuden toteutuminen sekä painokkaasti osoittaa, että kunnilla on tärkeä rooli äänestyksen turvallisen toteutumisen varmistamisessa.

Eduskunta hyväksyi vuoden 2021 I lisätalousarvion 24.3.2021, jonka mukaisesti momentille 25.50.20 Vaalimenot myönnettiin edellä sanottuihin terveysturvallisuusjärjestelyihin lisäystä 1 300 000 euroa. Lisäksi momentin perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa saa käyttää myös siirtomenojen maksamiseen kunnille vuoden 2021 kuntavaalien äänestyksen turvalliseen toteuttamiseen poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Laki vuoden 2021 kuntavaalien siirtämisestä (256/2021) tuli voimaan 29.3.2021. Kuntavaalien vaalipäivä siirrettiin huhtikuun 18 päivästä kesäkuun 13 päivään ja samalla kotimaan ennakkoäänestysajanjaksoa pidennettiin viikosta kahteen viikkoon. Lain 3 §:ssä säädettiin, että poiketen siitä, mitä vaalilain 188 §:n 2 momentissa säädetään, oikeusministeriö suorittaa kunnille vuoden 2021 kuntavaaleissa myös mainitussa momentissa tarkoitetun kertakorvauksen.

Hallituksen esityksessä (HE 33/2021*)* todetaan, että kotimaan ennakkoäänestysajanjakson pidentämisestä yhdellä viikolla aiheutuneet kustannukset korvattaisiin kunnille vaalilain 188 §:n 2 momentissa tarkoitetulla kertakorvauksella. Kertakorvaus olisi noin puolet tavanomaisesta korvauksesta eli 1,10 euroa jokaista äänioikeutettua kohden. Korvaustason asettamisessa on arvioitu suhdetta kuntakorvauksen tasoon niissä vaaleissa, joissa korvausta yleensä maksetaan, jolloin normaalin suuruisen (2,20 euroa per äänioikeutettu) korvauksen määrästä noin puolet kohdentuu normaalipituisen ennakkoäänestysjakson menojen kattamiseen. Yhteensä kuntakorvauksen määrä olisi noin 4 900 000 euroa. Korvaukset maksettaisiin valtion talousarvion momentilta 25.50.20 Vaalimenot.

Eduskunta hyväksyi vuoden 2021 III lisätalousarvion 23.6.2021, jonka mukaisesti momentille 25.50.20 Vaalimenot myönnettiin lisäystä 5 858 000 euroa kuntavaalien siirtämisestä johtuneisiin menoihin.

***Korvausmäärä ja taloudelliset vaikutukset***

Oikeusministeriö esittää, että kunnille maksetaan kertakorvauksena vuoden 2021 kuntavaaleista
-Covid-19 –pandemiasta johtuneista terveysturvallisuusjärjestelyistä 0,30 euroa jokaista kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden ja
-vaalien siirtämisestä ja ennakkoäänestysajan pidentämisestä johtuen 1,10 euroa jokaista kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden
eli yhteensä 1,40 euroa jokaista kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden, kuitenkin vähintään 1500 euroa.

Lainvoimaisen äänioikeusrekisterin mukaan vuoden 2021 kuntavaaleissa oli 4 460 299 äänioikeutettua.

Kuntia, joille maksettaisiin 1500 euron vähimmäiskorvaus, on 13 ja tästä aiheutuisi 3664,60 euron lisäkustannus verrattuna pelkkään 1,40 euron korvaukseen kunnan äänioikeutettua asukasta kohden.

Kokonaismeno momentilta 25.50.20 Vaalimenot olisi 6 248 083,20 euroa, mihin on varauduttu vuoden 2021 I ja III lisätalousarvioissa.